Solveig, 90 år bensår

Termin: T7
Tema: Respiration cirkulation, Primärvård

Inledning
Solveig har ett sår på höger underben sedan nästan två månader. Det vill inte läka och sjuksköterskan har lagt om såret regelbundet sedan 3 veckor. Hon är uppsatt till dig som läkare enligt vårdcentralens rutin, för att utreda vad för sorts sår det handlar om samt upprätta en behandlingsplan.

Bakgrund
Solveig är pigg för sin ålder. Hon bor själv i en lägenhet nära vårdcentralen och har ingen hjälp från kommunen. Hon har varit änka i över tio år.

Du ser i journalen att hon för några månader sedan fick diagnosen hypertoni och har blivit insatt på amlodipin 5 mg. Hon har behandlats på hudmottagningen på grund av basaliom och aktiniska keratoser. För ett år sedan genomgick hon en koloskopi på grund av en järnbristanemi. Man hittade inget malignt men tog bort två polyper.

I sjuksköterskans anteckning läser du att Solveig möjligen slog benet mot diskmaskinens lucka som orsak till sårets uppkomst. Hon har satt på plåster själv och det började läka. Efter ett par veckor gick såret upp igen och det har börjat ge besvär. Hon ringde sjuksköterskan för att få hjälp med omläggning och bedömning.

Sjuksköterskan beskriver ett sår cirka 1x1,5 cm på höger underben. Lätt ödem i benet. Smärtsam vid omläggning men annars inte. Det finns mindre mängd rödgult sekret. Luktar inte illa.

Nu är det upp till dig att utreda etiologi av såret och bestämma behandlingsplan.

Anamnes:

Du börjar med att hälsa på Solveig och berättar att hon blivit kallad till ett planerat läkarbesök eftersom hon har ett sår som inte vill läka. Solveig berättar spontant att hon tror att såret är diskmaskinens fel eftersom diskmaskinen står så illa till i hennes lilla kök och det händer att hon går emot diskmaskinsluckan. Nu är hon både ledsen och orolig över varför såret inte har läkt efter flera veckor. Hon känner sig begränsad eftersom hon inte kan gå på vattengympan och hon tycker det är både obehagligt och lite äckligt med ett sår som inte läker.
Du bekräftar Solveig och säger att du idag ska försöka förstå vad som gör att såret inte läker eftersom det är viktigt för att sätta in rätt behandling. Du säger att du har lite fler frågor och kommer också göra en kroppslig undersökning innan du vet hur vi bäst går vidare. Solveig nickar instämmande och ser lite lugnad ut.

På dina mer riktade frågor så berättar hon att hon aldrig har rökt eller snusat. Hon dricker sparsamt med alkohol, går dagliga promenader när vädret tillåter, och äter en varierad kost med mycket frukt och grönsaker. Det är inga problem att promenera, hon går fortare än sina jämnåriga väninnor, får inga besvär från vaderna och behöver inte stanna och vila särskilt ofta. Hon hade inte noterat någon hudförändring på benet innan det blev ett sår, men hon har inte heller varit så uppmärksam. På senaste tiden har hon fått lite bensvullnad på kvällarna, vilket hon inte har haft tidigare.
Såret gör inte ont på nätterna, men det har blivit allt känsligare. Det vätskar, men inte så mycket att hon behöver byta förband flera gånger per dag. Hon har inte feber och känner sig inte sjuk. Hon är inte andfådd och kan ligga plant i sängen.

Undersökning:

Blodtryck: 140/78 mmHg
BMI: 22 kg/m2
Lokalstatus nedre extremiteter: Måttliga åderbråck på baksida höger lår. Kylsen ca 15 cm, väl synliga i stående, töms då benet höjs. Vänster ben u a. Lätt ödem i båda underbenen.
Ankel/arm index höger: 1,14
Ankel/arm index vänster: 0,78

Du tar en bild på hudförändringen med dermatoskop:

Provsvar:

Analys	Resultat	Referens	Enhet
Hb	121	117-153	g/L
MCV	90	82-98	fL
LPK	5.7	3.5-8.8	x10E9/L
TPK	204	165-387	x10E9/L
Albumin	45	34-45	g/L
vP glukos	5.9	4.0-7.8	mmol/L
eGFR	44	>60	ml/min

Solveig del 2

Du har tidigare bedömt Solveigs sår som traumautlöst men i botten finns en venös insufficiens. Du har även satt ut amlodipin, eftersom detta kan ge bensvullnad. Patienten har skaffat sig stödstrumpor men har inte lyckats få på dem, så hon har kvar ödem i benen. Detta har även ökat.
Undersköterskan tillkallar dig efter några veckor för att Solveig känner mera obehag från såret. Undersköterskan har uppmärksammat att det luktar lite och vätskar mer. Det har även tillkommit rodnad, värmeökning och svullnad runt såret. Hon funderar på om hon skall ta sårodling och om Solveig ska få antibiotika. Solveigs dotter har även hört av sig och tycker att hennes mamma inte kan ha det så här.

Vill du ha någon mer information?
Behöver du träffa Solveig?

Status

AT: Opåverkad. Temp 36,8 °C.

Lokalstatus ben: Lätta till måttliga pitting ödem i båda underbenen. Höger underben 2x2 cm stort sår med rodnad, svullnad och värmeökning 2 cm ut från sårkanten, gulsmetig såryta. Ingen smärta vid palpation av benet eller sårkanterna.